המוצא תפילין פרק עשירי עירובין צח.

מסורת הש"ס

מני. מתני' דלא גזר: ר"ש היא דאמר. לא גזרו שבות בכתבי הקדש דלר' יהודה הא אמר אם מסולק מן הארץ אלא החוט גוללו אצלו דליכא למגזר מידי דלא דמי לנפילה כלל אבל הוצא כל דהו אסור דגזרינן לגזורו בידו אטו היכא דנפל כוליה: הנדרסת. לעולם איסקופה הנדרסת: (ב) שם דארהבי והכי: (ג) רש"י ד"ה מה לי וכו' רשות היחיד הא לא קרמיה לה אלא משום לאוגדו: (ד) ד"ה וכי מימא וכו' דגמה עשרה ואין בו: (ה) תוס' ד"ה והאמר וכו' דההיא דעומד וכו' ומעביר מקמן לכאן דרך גופו ולהבי לא מייתי אלא מדרבא אע"ג דידע לברייתא דבן עזאי ואיירי לקמן כגון שמשלים ארבע על ידי זריקה הס"ד:

מוסף רש"י

והעבירו דרך עליו. שהגיהו למעלה מעשרה, דלא שלים בה תיר הר"ר יהודי מקום פטור, חייב. כי הדר אמתי ואע"ג דדרך מקום פטור אזל (שבת ט:). והא לא נח. ומאתי אסור לגוללו אצלו (שבת ה:). בכותל משופע. טלט מלמטה ומצר מלמעלה, דנח ליה על ליתו איפיש (שם).

רבינו חננאל

ומתני' ר' שמעון היא דאמר אין דבר משום שבות בגוף זה דגולל, עומד בפני כתבי הקדש, ורישא וסיפא ר' שמעון, ומציעתא ר' יהודה. ורבה אוקמה באיסקופה נדרסת, ומשום דלא נידרסי כתבי הקדש שרו רבנן. ונדחו דברי רבה. ואוקמה (כ)אביי באיסקופה כרמלית, ורשות הרבים עוברת לפניה. תוך ד' אמות ברשות הרבים, דאי נפיל ומייתי לה לא אתי לידי חיוב חטאת לא גזור רבנן לגוללו אצלו (בכרמלית) [בכרמלית]. חוץ לד' אמות ברשות הרבים דאי מייתי ליה נמצא מעביר ד' אמות חטאת, גזור רבנן לגוללו אצלו (בכרמלית) [בכרמלית]. ואקשינן תוך ד' אמות (כ)[ב]רשות הרבים נמי ניגזור דילמא מעייל ליה (ו)[מ]רשות הרבים לרשות היחיד. וכי תימא כיון דמפסקא ליה כרמלית בין רשות הרבים לרשות היחיד, אי מעייל ליה דרך כרמלית לא מחייב. והא אמר רבא המעביר חפץ מתחלת ד' לסוף ד' והעבירו דרך עליו חייב. (ה)[ו]א המעביר דרך עליו כאילו מעביר למעלה מעשרה (כ)[ב]רשות הרבים הוא שהוא חשוב (כ)מקום פטור, ואפילו הכי חייב. ופריק באיסקופה אריך

מני ר"ש היא דאמר כל דבר שהוא משום שבות אינו עומד בפני כתבי הקודש אימא סיפא רבי יהודה אומר אפילו אין מסולק מן הארץ אלא מלא החוט גוללו אצלו רבי שמעון אומר אפילו בארץ עצמה גוללו אצלו רישא וסיפא רבי שמעון מציעתא רבי יהודה אמר רב יהודה אין רישא וסיפא ר"ש מציעתא רבי יהודה רבה אמר הכא באיסקופה הנדרסת עסקינן ומשום בזיון כתבי הקדש שרו רבנן איתיביה אביי תוך ד' אמות גוללו אצלו חוץ לד' הופכו על הכתב ואי אמרת באיסקופה (ו) נדרסת עסקינן מה לי תוך ד' אמות מה לי חוץ לארבע אמות אלא אמר אביי הכא [ז]באיסקופה כרמלית עסקינן ורשות הרבים עוברת לפניה תוך ד' אמות דאי נפיל ומייתי ליה לא אתי לידי חיוב חטאת שרו ליה רבנן חוץ לארבע אמות דאי מייתי ליה אתי לידי חיוב חטאת לא שרו ליה רבנן אי הכי תוך ד' אמות נמי נגזר דילמא מעייל מרה"ר לרה"י וכי תימא כיון דמפסקת כרמלית לית לן בה (ח)והאמר רבא [ט]המעביר חפץ מתחלת ארבע לסוף ארבע והעבירו דרך עליו חייב הכא במאי עסקינן באיסקופה ארוכה (י) אדהכי והכי מידכר ואיבעיא אימא לעולם באסקופה שאינה ארוכה וסתם כתבי הקדש עיוני מעיין בהו ומנח להו וליחוש דילמא מעיין בהו ברה"ר ועייל להו בהדיא לרה"י הא מני (י)בן עזאי היא דאמר מהלך כעומד דמי ודילמא זריק להו מזרק (כ)דאמר רבי יוחנן מודה בן עזאי בזורק אמר רב (ל)אחא בר אהבה זאת אומרת (מ)אין מזרקין כתבי הקודש: היה קורא בראש הגג וכו': ומי שרי והתניא (נ)כותבי ספרים תפילין ומזוזות לא התירו להן להפך ידיעה על פניה אלא פורס עליה את הבגד התם אפשר הכא לא אפשר ואי לא אפיך איכא בזיון כתבי הקודש טפי: הופכו על הכתב (ס)והא לא נח [אמר רבא] בכותל משופע [אמר ליה אביי] במאי אוקימתא למתניתין בכותל משופע אימא סיפא רבי יהודה אומר אפילו אינו מסולק מן הארץ אלא מלא החוט גוללו אצלו והא נח ליה חסורי מיחסרא והכי קתני במה דברים אמורים בכותל משופע אבל בכותל

ואי אמרת באיסקופה הנדרסת מה לי תוך ארבע אמות מה לי חוץ לארבע אמות. משום דקאי עליה דרכא מקמי לרבא והוא הדין דהאי פירכא נמי הויא לרב יהודה דאומר ריש"ל כר"ש: אלא אמר אביי הכא באיסקופה כרמלית עסקינן. וא"ת והא לא מפליג אביי בין כרמלית לרה"ר לקמן (צט.) גבי לא יעמוד אדם ברה"ר ושמה ברה"ר ואינעיא להו כרמלית מהו ואמר אביי היא היא ואין לומר דדוקא בכתבי הקדש שרי הכא משום בזיון אבל בשאר מילי אסור דלקמן (דף קג.) משמע דליכא שבות כלל באיסקופה כרמלית גבי דחומכין יבלת דקאמר ולאו מי אוקימנא באיסקופה כרמלית והר"ר לפניה וכיון דלאוגדו בידו אפילו שבות נמי ליכא משמע דאי הוי שבות לא הוה שרינן גבי כתבי הקדש משום דשבות דמקדש במדינה לא התירו ואור"י דגבי שתיה שייך למיגזר טפי שמא יביא אצלו וכן מחט התפורה לו בבגדו דאסרינן לצאת בה מבעוד יום שמא יצא משמשיכה דמייתי לה אההיא דלקמן בפ"ק דשבת (דף יח:) בהנהו שייך למגזר טפי גזירה מההיא דהכא ות"ת כיון (ע)דפרישת דספר דהכא לאו דוקא מאי אריא דנקט ספר משאר מילי ולפי ההוא ליסנא דמסקינן דסתם כתבי הקדש עיוני מעיין בהו ניחא דספר הוי דוקא וי"ל דנקט ספר לאשמועינן דבכאם הגג לא יגגול אצלו לאפוקי מדרבי שמעון דאמר שאין לך דבר משום שבות עומד בפני כתבי הקדש: והאמר רבא המעביר חפץ מתחלת ארבע לסוף ארבע והעבירו דרך עליו חייב. פירש בקונטרס דרך עליו למעלה מי"ד שהוא מקום פטור ותימה לר"י דלמדיימי מדרבא הוה ליה לאיתויי מת"ק דבן עזאי דאמר בפ"ק דשבת (דף ה:) המוליא מחנות לפלטיא דרך פטיו חייב דהיינו דרך מקום פטור וע"כ שמיע ליה דהיא בריתא דבסמוך מייתי מילתא דבן עזאי וכן קשה לקמן (צט.) גבי עומד אדם ברה"ר ומטלטל ברה"ר ובלבד שלא יוציא חוץ לד' אמות וקאמר בגמרא הא הוציא חייב חטאת ליתא דאמר מסיים לרבא דאמר המעביר חפץ כו' ומאי קושיא ה"ל למימר דרבא סבר כרבנן דבן עזאי לכך נראה לר"י לפרש דרך עליו כפי' ר"ח שפירש בפ"ק דשבת (ד) דרך עליו היינו מימינו לשמאלו דהוה סלקא דעתך דמעביר מצד ימינו לשמאלו דרך גופו דהוי חטאה כמו אמת אפ"ה חייב דחטאה כמהלכת דהא מהלכת היא והשתא אתי שפיר דהכיא (ה)עומד אדם על האיסקופה דהכא ולקמן אייר שעומד במקום אחד ואינו זז ממקומו ומעביר מכאן לכאן דרך גופו ואיירי (ו)(לקמן) כגון שמשלים ארבע על ידי זריקה ולהכי לא מייתי אלא מדרבא אע"ג דידע לברייתא דבן עזאי: הכא לא אשור. פי' בקונט' משום דאין לו בגד מזומן ונתנם פי' כן לאפי' יש לו מאותו טעם דאסור לגוללו אצלו אסור לפרוס שום בגד: והא לא נח. הוה מצי לאוקמא כר"ע דאית ליה (ז)קלוטה כמי שהוצאה דמיא אלא ניחא ליה לאוקמא אפי' כרבנן ואע"ג דאם הוציא ידו מציאה פירות לחוץ אמר ברש מסכת שבת (דף ג:) דאסור להחזירה לא דמי להכא דהתם גזרינן גופו דאי ברה"ר וידו ברה"ר אטו גופו וידו ברה"ר דאז איכא איסורא דאורייתא אי הדר מעייל לה דהרי נח אבל הכא אפי' הוה כוליה ספר התם אבתי לא נח: נימא

עין משפט נר מצוה

טז א מיי' פט"ו מהל' שבת הלכה כא סמג לאוין קס טוש"ע ס"ח סי' שנב סעיף ח:
יז ב מיי' פי"ב מהל' שבת הלכה יד:
יח ג מיי' פ"ו מהלכות ס"ת הלכה ה סמג עשין כה טוש"ע י"ד סי' רפב סעיף ה:
יט ד מיי' פ"ח מהל' תפילין הלכה יז טוש"ע י"ד סי' רנו [וכרב אלפס הלכות ס"ת דף סח.]:

רב ניסים גאון

הא מני בן עזאי היא דאמר מהלך כעומד דמי. עיקר דבריו בפרק יציאות השבת. תנו רבנן המוציא מחנות לפלטיא דרך פטיו חייב ובן עזאי פוטר. ואמרי' בשלמא בן עזאי קסבר מהלך כעומד דמי.

רבינו חננאל (המשך)

עסקינן. דאהבי והכי מדכר דשבת היא ולא אייתי לאתויי מרשות הרבים לרשות היחיד, ואע"פ שהיא דרך כרמלית אלא על ידי גלילא. איבעית אימא באיסקופה שאינו אריך וסתם כתבי קודש עיוני מעיינ בהו, ועל ידי גלילה הוא העיון. לפיכך לא תיישינן דילמא מעייל להו בידים. וניחוש דילמא מעיין בהו ברשות הרבים והשלים מלעיונו, ומעייל להו בידיה לרשות היחיד. ודחינן כיון שלא (ט)נהגוון לעקור כדי להניח אלא כדי לעיין, אע"פ שנמלך והכניסן לא מיחייב. אי נמי כבן עזאי דאמר מהלך כעומד דמי. ואפילו (ל) עמד (כ)[ב]כרמלית (והניח) [והביא] מרשות הרבים לכרמלית, ומכרמלית עקר והניח ברשות היחיד, דכי האי גוונא לא מיחייב. ואקשינן וניחוש דילמא וריק להו מרשות הרבים לרשות היחיד שאין שם עמידה. דהאמר ר' יוחנן מודה בן עזאי בזורק שחייב. ומקרקינן זאת אומרת אין מזרקין כתבי קדש. היה קורא בראש הגג כו'. ואוקימנא מתני' כולה ר' יהודה היא, והכי קתני, במה דברים אמורים בכותל משופע דהא נח, לפיכך הופכו על הכתב ומניחו. ואע"ג דלא התירו חכמים לכותבי ספרים להפוך ידיעה על פניה, אלא אם פורס עליה בגד. הכא משום [בזיון] כתבי הקודש התירו להפוך הספר על פניו. והני מילי בכותל משופע דנח הספר עליו

ט) לפנינו בגמ' ליתא לכאלי מיהיא אלא לרבינו היה גורס כן ועי' בנפשה"מ בכאן ובתו"ר.
ל) מ' אפילו אינו מוגן דאחרבה דבעומד בכרמלית וכאן בעומד בכרמלית כותלי פטור גם לרבינו אלוי נ"ל דהוי כעומד וכו' ע"ש.

מוצא תפילין פרק עשירי עירובין

מסורת הש"ס

ה) [לקמן צט.] שבת מ: ועי"ש, ב) [שבת ה: כתובות לא:], ג) שבת ו., ד) בל"י מדת, ה) [מקב' פרפרים פ"נ הל' יב], ו) [שם הלכה יד וט"ז ע"ש], ז) שבת ה:, ח) דפרק דספר וכו' כל"ל רש"ל. [נקי"ל הרש"ל מגיה להיפך מן דפרק פל דפרפרים], ט) שם ד"ה לימת, י) רש"ל מ"ז, כ) [שבת לז.].

הגהות הב"ח

(א) גמ' נאסקופה הנדרסת: (ב) שם דארהבי והכי: (ג) רש"י ד"ה מה לי וכו' רשות היחיד הא לא קרמיה לה אלא משום לאוגדו: (ד) ד"ה וכי מימא וכו' דגמה עשרה ואין בו: (ה) תוס' ד"ה והאמר וכו' דההיא דעומד וכו' ומעביר מקמן לכאן דרך גופו ולהבי לא מייתי אלא מדרבא אע"ג דידע לברייתא דבן עזאי ואיירי לקמן כגון שמשלים ארבע על ידי זריקה הס"ד:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com